

Motion till riksdagen

1989/90:A807

av Kenth Skårvik och Leif Olsson (båda fp)

Jämställdhetslagen

Anna är några och 20 år. Hon är en frisk, stark och framåt tjej och med vaken blick för omvärlden. Efter genomgången gymnasieutbildning med goda betyg, genomgick hon högskoleutbildning. Betygen därifrån var också bra. Nu kunde hon kalla sig ingenjör med inriktning på bygnadsområdet. Hon var inte ensam tjej på den av grabbar dominerade linjen. Nära 10 flickor hade under medverkan från samhällsorgan, bl.a. länsarbetsnämnd och arbetsförmedling, fått stimulans att slå sig på yrken som traditionellt domineras av män. Och Anna var med på noterna. Kanske var bygnadssektorn något att tänka på – det skulle passa bra att få vara ute i det fria, hon älskade naturen och gillade inte att sitta på kontor! Så blev det. När hon och hennes kompisar lämnade skolan bakom sig vara många av dem redan klara med jobb – arbetsgivarna har alltid behov av utbildat folk i den högkonjunktur som råder. Men de flesta av flickorna hade undgått företagets ögon, trots att de hade lika bra betyg.

För Anna började nu en tid av besök på arbetsförmedling och spring hos byggföretagen. Till sin häpnad fann hon att den överhettade byggarbetsmarknaden inte hade plats för en utexaminerad ingenjör, med goda betyg, frisk och starkare än många av hennes manliga kompisar. Sa man det inte, hade hon ändå en känsla av att byggjobben är inget för flickor, och hur är det med omklädningsrum, toaletter ...och flickor kan ju bli gravida . . . Det var ingen skillnad på kapitalistiska och rörelseägda företag. Samma beklagande och vänliga attityd – ”inget jobb nu men vi kan väl få återkomma när vi får något”.

Nu ett år efter skolslutet hankar sig Anna fram på tillfälliga jobb, klagar inte alltför högljutt, men undrar hur samhället är beskaffat.

Detta är en skildring av ett verkligt förhållande, men med viss redigering för att inte röja Annas integritet och identitet. Och det som är värre: Anna är inte ensam! Hon har många kvinnliga kamrater i samma situation och på andra områden av arbetsmarknaden.

Riksdag, landsting, kommun, arbetsmarknadens parter, myndigheter; alla har slagit sina kloka huvuden ihop och sagt att den könsuppdelade arbetsmarknaden måste brytas. Målsättningar togs, en är att år 1993 bör minst 10 yrkesområden ha jämn könsfördelning jämfört med fyra av 52 i dag. Och antalet kvinnor på chefsposter och i arbetsledande ställning skall inte vara mindre än genomsnittet för området. Massor av fina målsättningar. En är att

alla studievägar skall ha minst 40% av vardera könet. (I läroplanen finns inskrivet att skolan skall verka för jämställdhet mellan män och kvinnor).

På den vägen har det varit. Samhället beslutar om särskilda stöd till flickor som valt teknisk utbildning. Man engagerar mentorer, yrkesverksamma kvinnor som skall kunna medverka när flickor gör studiebesök eller praktiserar på arbetsplatserna.

De flesta länsstyrelserna har nu igång, efter regeringens uppdrag, styrgrupper för kvinnors arbete och utbildning. Styrgrupperna skall verka för att de här fina besluten som tagits av riksdag och regering om jämställdhet på arbetsmarknaden, också skall fungera i verkligheten.

Anna har upplevt verkligheten som den är – långt efter att besluten fattats. En som sysslar med jämställdhetsarbete i verkligheten, vet också besked. Hon heter Anne Gustafsson och är ledare för det s.k. Bryt-projektet, kopplat till Nordiska ministerrådet. Hon vet, efter forskning på området, att "allt är som det varit förut", nästan. Trots medvetna yrkesval, säger Anne Gustafsson, har alltför många av de kvinnliga deltagarna aldrig fått sätta sin fot på "rätt" arbetsplats. De gamla argumenten mot att anställa flickor finns kvar, jämställdhetslag och avtal till trots.

Gustafsson noterar att flera av flickorna efter ett tag har tröttnat att söka arbete inom det område de har utbildning för, många också med en olustig känsla av att de är odugliga. De hamnar sedan vanligen i arbeten under deras kompetens och i arbeten med låg status.

SAF-tidningen efterlyser från tid till annan arbetskraft; efterfrågan på arbetskraft är stor säger man, vilket alla vet. I en artikel i nr 37/89 dröjer man vid tanken på fortsatt arbete efter 65 år.

Men hur många Annor finns det i alndet som idag sysslar med ganska okvalificerade jobb därför att SAF och LO-företag nobbar dem? Och hur tror arbetsmarknadens parter att vi skall få fler kvinnor i arbetsledande/och i chefsställning när man inte ger dem chansen från början?

Vi citerar vad man lite uppgivet noterar från Länsstyrelsens sida i Göteborgs och Bohus län i ett avsnitt om jämställdhet mellan kvinnor och män. "Antalet kvinnor i ledande befattningar är lågt. Åtgärder av typ ChIM-(Chef I Morgon) projektet inom länsarbetsnämnden bör därför drivas vidare.

Vad skall man nu göra för att ge Anna samma chans och ljusnande framtid som hennes manliga studiekamrater? Ja, allt handlar inte om att stifta lag – dessbättre, därför att vi tror på människors förmåga till nytänkande och till omvärdering. Ett intensivt informationsarbete förestår, både på den offentliga och enskilda sektorn. Tyvärr måste vi också säga att det nog inte räcker, utan att jämställdhetslagen måste skärpas. Lagens bestämmelser om krav på arbetsgivarens aktiva åtgärder har förfuskats. Som folkpartiet skriver i en partimotion beklagar också vi att inte den socialdemokratiska regeringen tillsatte en parlamentarisk utredning om att stärka jämställdhetslagen.

Enligt vår mening är det viktigt att jämställdhetslagen får en klausul till skydd för kvinnliga arbetssökande – framför allt kvinnor som söker sin första anställning efter genomgången utbildning.

Hemställan

Mot. 1989/90
A807

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att arbetsgivarna ges förnyad information om vikten av att motverka könssegregation vid nyanställningar.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en skärpning av jämställdhetslagen.

Stockholm den 24 januari 1990

Kenth Skårvik (fp)

Leif Olsson (fp)